

eller rettere stavemåden, udgør velsagtens bogens hovedattraktion, eftersom Hacketts rapporter allerede er gengivet så godt som ordret i serien *Letters and Papers*. Udgiverens indsigt i kontinentale forhold synes også begrænset. Lund placeres – stridende mod teksten – i Sverige (s. 378 note 6), og Ferdinand I's titel »Markes off Crabate« er misforstået, vistnok dog af udgiver og brevskriver i fællig. Der menes marquis eller krabat (af Kroatien), ikke – som det oplyses s. 53 note 4 – marquis af »Crabaten«. Det smukt illustrerede og gedigne værk indeholder et kort, angiveligt over Nederlandene omkring 1530. Det viser imidlertid sydgrænsen før 1526 og østgrænsen efter 1543.

Mikael Venge

S. B. Chrimes: Henry VII. London, Eyre Methuen, 1972. xv + 373 s., ill. £ 6.25.

Det er en vanskelig opgave at biografere den første Tudorkonge. Det stod for det første ikke skrevet over hans vugge, at han skulle blive Englands konge, hvorfor man kun kender lidt til hans færden inden 1485. Det er ligeledes et særdeles begrænset samtidigt materiale, der findes til belysning af kongens personlighed. – For det andet har det vist sig meget vanskeligt at frigøre sig fra det overbevisende, forherligende portræt af kongen, som Francis Bacon, *History of the Reign of Henry VII* (1622), i en blændende journalistisk iklædning, men på et helt utilstrækkeligt kildegrundlag tegnede. Det Bacon'ske portræt har øvet – og øver – en indflydelse på vort billede af Tudortiden, der i intensitet kan sammenlignes med Shakespeares historiske skuespil. Disse vanskeligheder er det heller ikke lykkedes professor S. B. Chrimes at overvinde i det foreliggende værk, der snarere end en egentlig biografi af Henrik VII må betegnes som en undersøgelse af det regeringsapparat, han opbyggede og udøvede sin magt igennem.

Bogen er disponeret i tre hovedafsnit: 1) *The Establishment of the Dynasty* (pp. 3–96), hvori der særdeles detaljeret – undertiden grænsende til det omstændelige – redegøres for Henrik Tudors færden, indtil han var etableret på tronen; 2) *The Personnel and Machinery of Government* (pp. 97–174), der beskriver det regeringsapparat, som Henrik Tudor dels overtog efter York-kongerne og dels selv opbyggede; 3) *Statecraft* (pp. 175–297), der undersøger dette apparats praktiske virkemåde. Endelig findes der en epilog med overskriften, *The King's Grace* (pp. 298–322), hvori forfatteren tegner sit portræt af kongen (– bogen er jo trods alt en biografi!).

Værket rummer en velafbalanceret å jour-føring af de seneste årtiers forskning, der især har koncentreret sig om administrationshistoriske problemer. Der er dog et par ting, der godt kan give anledning til nogen undren: For det første, at Chrimes bogen igennem tør bygge så stærkt på Tudor-hofhistorikeren, Polydore Vergil, hvis fremstilling i mange henseender er stærkt tendentios. Dernæst, at han udelukkende bygger på trykt materiale, der nok rækker langt, men også indeholder mange faldgruber (Calendars!) og lakuner, der nok kunne invitere til inddragelse af arkivstof. Endelig, at han – især i afsnittet *Financial Administration* (Chpt. 6) – fuldstændig ser bort fra C. D. Ross' betydningsfulde indlæg på et kollokvium i Cardiff 1970, hvori Chrimes selv deltog. Ross kastede her vel-dokumenteret tvivl på den almindelige antagelse om Edward IV som en mål-

bevidst reorganisator af kronens finanssystem (trykt i S. B. Chrimes, C. D. Ross, R. A. Griffiths (eds.): *Fifteenth-Century England, 1399-1509*. Manchester 1972). End uden at nævne dette indlæg følger Chrimes den traditionelle tese om, at Henrik VII's finanssystem i princippet var kopieret efter det York'ske (p. 119 og passim). Ross' iagttagelser burde have givet grundlag for en mere nuanceret vurdering i retning af en mere selvstændig placering af Henrik VII's finanssystem.

I det store og hele cementerer bogen den traditionelle opfattelse af Henrik VII's regeringstid som en handlekraftig videreførelse af Yorkernes system og som grundlaget for dynastiets triumfer under Henrik VIII og Elizabeth I. – Ved arbejde med værket bliver man betydeligt klogere på regeringssystemet under den første tudorkonge – men personen Henrik VII synes ligeså ukendt efter læsningen som før.

Knud J. V. Jespersen

J. J. Scarisbrick: Henry VIII. London, Eyre and Spottiswoode, 1968. xiv + 561 s., ill. £ 4.75.

Det er nu mere end 70 år siden, at A. F. Pollard udsendte sin berømte Henrik VIII-biografi, det følgende halve århundredes standardværk om emnet. I mellemtiden er der imidlertid sket en næsten total omfortolkning af tudortiden – ikke mindst takket være forskere som A. G. Dickens og G. R. Elton. Behovet for en tidssvarende biografi af Henrik VIII, der tager hensyn til den moderne forsknings resultater, har derfor længe været påtrængende. Professor Scarisbricks her foreliggende værk er et svar på dette behov.

Det skal straks fastslås, at værket på smukkeste vis opfylder de krav, man med rimelighed kan stille til en moderne Henrik VIII-biografi. Bogen begrænser sig ikke til at være et »private life«, men inddrager på en klar og overskuelig måde politiske, diplomatiske og kirkelige forhold, hvor de er relevante for portrættingen af kongen. Desuden indeholder den en kritisk à jour-føring af de sidste tyve års forskningsresultater, og der tegnes et portræt af kongen, der helt er forfatterens eget, selv om man genkender ingredienser fra såvel Pollard som Elton. Dertil kommer, at bogen er skrevet i et letflydende og velafbalanceret sprog, der gør den populær i dette ords bedste forstand. Bogens udstyr er stateligt; den er forsynet med talrige portrætter af de optrædende personer: Henrik og hans koner, Wolsey, Cromwell, More, Fisher o.s.v. Det videnskabelige apparat – noter, register, litteraturliste – er ligeledes, som det skal være.

På flere punkter indeholder bogen nyvurderinger. Man bemærker f. eks., at der i forhold til Pollard sker en generel omvurdering af Wolseys udenrigspolitiske virke. Pollards tese, der kort kunne udtrykkes således: »Ubi Petrus, ibi Anglia«, forkastes ganske, og det lykkes forfatteren overbevisende at dokumentere, at Wolseys politik aldeles ikke fulgte pavestolens slavisk; hans hovedsynspunkt var snarere at holde England uden for væbnede konflikter (især pp. 46-50). De kirkelige forhold og skilsmisssagen – især de kirkepolitiske aspekter heraf – står tydeligvis forfatterens hjerte nær, og disse emner optager henved halvdelen af bogen, hvilket nok kan synes overdrevent, selv om der